

Harold Demsetz

Acesta a reprezentat unul dintre marii gânditori în economie ai generației sale, ale cărui idei ce aderă la școala de gândire Chicago în ceea ce privește teoria economică au adus un plus de netăgăduit în organizare industrială, economia organizării, drept și economie.

Născut în Chicago, într-o familie cu rădăcini evreiești, Demsetz a studiat în mai multe domenii, precum filosofia, asta până să-și înceapă studiile la Universitatea din Illinois, unde a obținut un doctorat în economie la Northwestern[1]. A lucrat mai apoi ca profesor universitar, activând în cadrul Universității din Chicago, în anii '60, și apoi în cadrul celei din California, Los Angeles, în anii '70[2].

Firește, de-a lungul activității sale profesionale s-a remarcat printr-o serie de scrieri pe filieră economică, prin care a reușit să aducă contribuții semnificative domeniului respectiv. Între cele mai importante se regăsesc: *Toward a Theory of Property Rights*, articol publicat în 1967 în *American Economic Review*, *Why Regulate Utilities?*, articol publicat în anul următor în *Journal of Law and Economics*, sau *Production, Information Costs and Economic Organization*, articol realizat cu ajutorul lui Armen Alchian și publicat în 1972 în același *American Economic Review*[3].

Pentru a le analiza sistematic, *Toward a Theory of Property Rights* reprezintă una din cele mai citate scrieri ale sale. În această lucrare, el a argumentat că drepturile de proprietate tind să se dezvolte acolo unde câștigurile rezultate din definirea și aplicarea acestor drepturi depășesc costurile. El a găsit dovezi de confirmare a prezenței sau absenței drepturilor de proprietate în rândul nativilor americani și canadieni și a respins ideea că aceștia erau oameni primitivi care nu puteau înțelege sau, cel puțin, aprecia drepturile de proprietate. În schimb, conform argumentației sale, aceștia au dezvoltat drepturi de proprietate în zonele din America de Nord unde proprietatea merita să fie apărată[4].

Why Regulate Utilities? reprezintă un articol despre monopolul natural. Aici, Demsetz a afirmat că teoria monopolului natural „este deficitară, deoarece nu reușește să dezvăluie pașii logici care îl duc de la economiile de scară în producție la prețul de monopol pe piață”. Mai departe, Demsetz a argumentat că furnizorii concurențiali ar putea licita pentru a deveni unicul furnizor și că consumatorii, dacă sunt bine organizați, ar putea alege dintre furnizorii concurenți. Concurența dintre potențialii furnizori ar împiedica furnizorul câștigător să practice un preț de monopol[5].

Vorbind despre folosirea externalităților negative de către economiști ca justificare pentru reglementarea guvernamentală (de pildă poluarea; în acțiunile lor, poluatorii nu iau în considerare daunele impuse altora), Demsetz a subliniat că și guvernele impun externalități negative. În articolul menționat mai sus din 1967 privind drepturile de proprietate, el scria: „Poate că unul dintre cele mai semnificative cazuri de externalități externe este utilizarea extensivă a recrutării militare. Contribuabilul beneficiază prin faptul că nu plătește costul total al dotării cu personal a serviciilor armate[6]”.

În sfârșit, *Production, Information Costs and Economic Organization*, articol considerat între primele 20 publicate în *American Economic Review* în primii 100 de ani de existență, de către o serie de economiști. Acesta, alături de Alchian, a propus ca ideea principală a firmelor să fie construită pe importanța producției în echipă, cu toate că monitorizarea productivității membrilor echipei este dificilă. Prin urmare, au argumentat ei, firmele, pentru a fi eficiente, trebuie să aibă în echipă persoane care să monitorizeze și care să fie solicitanți reziduali. Aceste persoane, adesea, dar nu întotdeauna, proprietarii, primesc o anumită fracțiune din profiturile firmei și, prin urmare, au un stimulent pentru a monitoriza în mod eficient. Acest lucru ajută la rezolvarea problemei clasice de tip principal-agent[7].

Pe lângă aceste scrieri, se mai remarcă și faptul că a inventat termenul de *eroare Nirvana*, care este eroarea informală de a compara lucruri reale cu alternative nerealiste, idealizate. Se poate referi, de asemenea, la tendința de a presupune că există o soluție perfectă la o anumită problemă[8]. Demsetz scria că: „punctul de vedere care domină în prezent o mare parte din economia politicilor publice prezintă implicit alegerea relevantă ca fiind între o normă ideală și un aranjament instituțional imperfect existent. Această abordare Nirvana diferă considerabil de o abordare instituțională comparativă, în care alegerea relevantă este între aranjamente instituționale reale alternative[9]”.

Dacă modul său de gândire a influențat politicile publice de azi? Răspunsul este da. Munca de o viață a lui Demsetz este unică în istoria teoriei prețurilor și a proceselor de piață, deoarece a oferit răspunsuri la întrebări dificile și a demonstrat relevanța soluțiilor sale. El a abordat o multitudine de probleme-cheie în opera sa precum: concurența (monopolistică și de altă natură); proprietatea, controlul, producția și firmele; drepturile de proprietate (teoria originii și rolul în economie); bunurile publice (și furnizarea lor privată); costurile de tranzacție; reglementarea (antitrust și altele); teoria contractelor; publicitatea; șamd[10]. În definitiv, ideile sale privind proprietatea privată și concurența au fost adoptate și aplicate în diferite contexte politico-economice din întreaga lume, inclusiv în România și statele Uniunii Europene. Un exemplu în acest sens ar putea fi politica de reglementare a pădurilor sau a resurselor de apă. Un stat sau o comunitate care adoptă principiile respective ar putea aduce reglementări care să definească limpede drepturile de proprietate asupra pădurilor sau a surselor de apă. Aceste reglementări pot include atribuirea de drepturi exclusive de exploatare a unei anumite suprafețe de pădure sau al unui anumit volum de apă către proprietarii privați sau comunitățile locale.

Așadar, prin contribuțiile sale în economie și știință socială, Harold Demsetz a reprezentat unul dintre cei mai originali în gândire economiști ai lumii, care a fost, printre multe altele, unul dintre fondatorii mișcării multidisciplinare de drept și economie. Astăzi, marile universități au departamente întregi dedicate abordării mai cuprinzătoare a lui Demsetz, dovadă a moștenirii sale în acest câmp de activitate.

Bibliografie.

Surse primare:

· DEMSETZ, Harold. Information and Efficiency: Another Viewpoint. În Journal of Law and Economics, The University of Chicago Press for The Booth School of Business, University of Chicago and The University of Chicago Law School, Apr., 1969, Vol. 12, No. 1, p. 1.

Surse secundare:

- CEPR, disponibil la <https://cepr.org/voxeu/columns/ideas-harold-demsetz-1930-2019>.
- Hoover Institution, disponibil la <https://www.hoover.org/research/greatness-harold-demsetz>.
- Econlib, disponibil la <https://www.econlib.org/library/Enc/bios/Demsetz.html>.
- Coordination Problem, disponibil la <https://www.coordinationproblem.org/2019/01/demsetz-competition-property-rights-nirvana-economics-and-barriers-to-entry.html>.

[1] CEPR, disponibil la <https://cepr.org/voxeu/columns/ideas-harold-demsetz-1930-2019>, accesat pe 2 ianuarie, 2024.

[2] *Ibidem*, disponibil la <https://cepr.org/voxeu/columns/ideas-harold-demsetz-1930-2019>, accesat pe 2 ianuarie, 2024.

[3] Hoover Institution, disponibil la <https://www.hoover.org/research/greatness-harold-demsetz>, accesat pe 2 ianuarie, 2024.

[4] Econlib, disponibil la <https://www.econlib.org/library/Enc/bios/Demsetz.html>, accesat pe 2 ianuarie, 2024.

[5] *Ibidem*, disponibil la <https://www.econlib.org/library/Enc/bios/Demsetz.html>, accesat pe 2 ianuarie, 2024.

[6] *Ibidem*, disponibil la <https://www.econlib.org/library/Enc/bios/Demsetz.html>, accesat pe 2 ianuarie, 2024.

[7] *Ibidem*, disponibil la <https://www.econlib.org/library/Enc/bios/Demsetz.html>, accesat pe 2 ianuarie, 2024.

[8] Hoover Institute, disponibil la <https://www.hoover.org/research/greatness-harold-demsetz>, accesat pe 2 ianuarie, 2024.

[9] DEMSETZ, Harold. Information and Efficiency: Another Viewpoint. În Journal of Law and Economics, The University of Chicago Press for The Booth School of Business, University of Chicago

and The University of Chicago Law School, Apr., 1969, Vol. 12, No. 1, p. 1.

[10] Coordination Problem, disponibil la <https://www.coordinationproblem.org/2019/01/demsetz-competition-property-rights-nirvana-economics-and-barriers-to-entry.html>, accesat pe 2 ianuarie, 2024.

Revision #19

Created 27 December 2023 11:17:40 by Christian Nasulea

Updated 20 January 2024 13:29:45 by Mircea Antonescu